

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Blanky Kapitánové a soudkyň Mgr. Zdeňky Winklerové a JUDr. Ivety Veselé ve věci

žalobkyně: **a) ČEZ, a. s.**, IČO 45274649
sídlem Duhová 2/1444, Praha 4

c) Elektrárna Tisová, a. s., IČO 29160189
sídlem Tisová 2, Březová
zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Tomkem
sídlem Polská 61/4, Karlovy Vary

proti

žalovaným: **1) ČEPS, a. s.**, IČO 25702556
sídlem Elektrařenská 774/2, Praha 10 - Bohdalec
zastoupená advokátem JUDr. Martinem Nedelkou, Ph.D.
sídlem Olivova 2096/4, Praha 1

o vydání bezdůvodného obohacení, k odvolání žalobkyně c) proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 14. ledna 2020, č. j. 9 C 80/2016 - 698,

takto:

- I. Odvolání žalobkyně c) proti usnesení soudu prvního stupně, směřující do částí výroku I. a II. do vztahu mezi žalobkyní a) a žalovanou ad 1), **se odmítá**.
- II. Usnesení soudu prvního stupně **se** ve výroku o zastavení řízení (I.) a o postoupení věci Energetickému regulačnímu úřadu (II.) ve vztahu mezi žalobkyní c) a žalovanou 1) a ve výroku o nákladech řízení (IV.) **potvrzuje**.
- III. Žalobkyně c) je povinna zaplatit žalované 1) náhradu nákladů řízení odvolacího řízení ve výši 5 094,10 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám JUDr. Martina Nedelky, advokáta.

Odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 10 přezkoumávaným usnesením řízení ve vztahu mezi žalobkyněmi ad a) a ad c) a žalovanou ad 1) zastavil (výrok I.) a tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Energetickému regulačnímu úřadu (výrok II.). Výrokem III. pak žalobkyni ad a) uložil zaplatit žalované ad 1) na náhradě nákladů řízení před soudy všech stupňů částku 379 400 Kč k rukám k rukám JUDr. Martina Nedelky, Ph.D. Posledním výrokiem IV. uložil žalobkyni ad c) zaplatit žalované ad 1) na náhradě nákladů řízení před soudy všech stupňů částku 40 600 Kč k rukám JUDr. Martina Nedelky, Ph.D., to vše do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.
2. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že žalobkyně se proti žalované domáhají zaplacení peněžitých částek

v žalobě specifikovaných (žalobkyně a/ požaduje po první žalované 78 113 698,74 Kč a žalobkyně c/ žádá 167 610,17 Kč). Svůj nárok odvozuje od smluv ze dne 18. 12. 2012 č. 3240/13/009/520 a č. 3240/13/021/500 o poskytování služeb přenosové soustavy v roce 2013 s tím, že ustanovení § 33 odst. 2 vyhlášky č. 541/2005 Sb., o pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnost operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, bylo vyhláškou č. 438/2012 Sb. zrušeno bez náhrady ke dni 31. 12. 2012 a žalující společnosti v rozhodném období (1. 1. 2013 do 1. 10. 2013) příspěvek na podporované zdroje energie za lokální spotřebu odváděly (§ 6a odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. ve spojení s § 33 odst. 2 Pravidel trhu).

3. Obvodní soud připomněl, že otázkou příslušnosti obecných soudů ve věci sporu o vydání bezdůvodného obohacení vzniklého v souvislosti s podporou energie z obnovitelných zdrojů se zabýval zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „kompetenční senát“) v řízení vedeném pod sp. zn. Konf 45/2017 (dále jen „rozhodnutí KS“) o kompetenčním sporu mezi ERÚ a obecným civilním soudem, kdy bezdůvodné obohacení vzniklo v souvislosti s vyplácením podpory energie z obnovitelných zdrojů. Kompetenční senát v odůvodnění tohoto rozhodnutí uvedl, že „pravomoc ERÚ rozhodovat spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona (§ 52 odst. 2 zákona č. 165/2012 Sb.) není omezena jen na případy, kdy jedna ze smluvních stran splnění této povinnosti odmítá, ale dopadá na všechny spory, kdy je rozporována povinnost k peněžitému plnění z titulu smluvního ustanovení sjednaného na základě zákona č. 165/2012 Sb.“.
4. Po právní stránce pak prvostupňový soud poukázal na ust. § 7, § 103 a § 104 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád v platném znění (dále jen „o. s. ř.“) a uzavřel, že nedostatek soudní pravomoci je neodstranitelnou překážkou v řízení, proto nezbylo, než řízení mezi žalobkyněmi ad a) a ad c) a žalovanou ad 1) zastavit s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena k dalšímu řízení Energetickému regulačnímu úřadu, IČO 70894451, jako správnímu úřadu (výroky I. a II.).
5. O nákladech řízení účastníků rozhodl podle § 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř. Zastavení řízení z procesního hlediska zaviny žalobkyně, neboť podaly žalobu, aniž by byly splněny podmínky řízení (*viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 7. 2016, sp. zn. 23 Cdo 3378/2014*). Soud ve věci neaplikoval ust. § 150 o.s.ř. a odkázal na odůvodnění usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 12. 2019, č. j. 25 Cdo 45/2017-666, které bylo v tomto řízení vydáno.
6. Náklady žalované ad 1) ve vztahu k žalobkyni ad a) se sestávají z odměny za zastupování advokátem ve výši 379 400 Kč, kdy částka představuje odměnu za 5 úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení; vyjádření ze dne 22. 6. 2016, vyjádření ze dne 8. 9. 2016, vyjádření ze dne 22. 12. 2016, vyjádření ze dne 13. 12. 2019) po 75 580 Kč dle § 7 bod 7 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, 5 úkonů právní služby po 300 Kč dle § 13 odst. 1 a 3 stejné vyhlášky.
7. Náklady žalované ad 1) ve vztahu k žalobkyni ad c) se sestávají z odměny za zastupování advokátem ve výši 40 600 Kč, kdy částka představuje odměnu za 5 úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení; vyjádření ze dne 22. 6. 2016, vyjádření ze dne 8. 9. 2016, vyjádření ze dne 22. 12. 2016, vyjádření ze dne 13. 12. 2019) po 7 820 Kč dle § 7 bod 5 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, 5 úkonů právní služby po 300,- Kč dle § 13 odst. 1 a 3 stejné vyhlášky.
8. Proti výrokům I., II. a IV. tohoto usnesení podala žalobkyně c) včasné a přípustné **odvolání** a navrhla, aby odvolací soud napadené rozhodnutí změnil tak, že se řízení nezastavuje a věc se nepostupuje Energetickému regulačnímu úřadu, neboť o uplatněném nároku přísluší rozhodovat

obecným soudům a není tak dán neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Navíc má za to, že nesprávně bylo rozhodnuto i o nákladech řízení. Konkrétně pak má žalobkyně c) za to, že soud neúplně zjistil relevantní skutkový stav věci, jakož i povahu žalobou uplatněného nároku, a proto dospěl k nesprávnému právnímu závěru. Soud zcela nekriticky a bez posouzení aplikovatelnosti přijal závěry vyplývající z rozhodnutí zvláštního senátu č. j. Konf 45/2017 - 14, které podle odvolatelky nelze aplikovat na posouzení otázky pravomoci soudu. Žalobkyně setrvala na svém názoru, že uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení podle § 451 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění účinném do 31. 12. 2013, a to konkrétně na vrácení plnění poskytnutého z neplatného právního jednání a že tento nárok vyplývá ze soukromoprávních vztahů. Setrvala pak též ve svém stanovisku, že pro rozhodování o tomto nároku není založena pravomoc Energetického regulačního úřadu a v tomto směru odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2018, č. j. 32 Cdo 4755/2017 s tím, že zastavením řízení a postoupením věci správnímu orgánu bylo zasaženo do jejích ústavně zaručených práv (čl. 36 odst. 1 čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Podle žalobkyně c) uvedené rozhodnutí zvláštního senátu bylo jediným důvodem, na základě kterého došlo ke změně posouzení otázky pravomoci a podrobně se tímto rozhodnutím ve svém odvolání zabývá a s jeho závěry detailně polemizuje. Dále pak žalobkyně c) argumentuje rozhodnutími Krajského soudu v Českých Budějovicích s tím, že si je vědoma, že toto rozhodnutí byla zrušena rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2019, č. j. 32 Cdo 3744 2017 – 354, avšak domnívá se, že závěry, k nim dospěl Nejvyšší soud, jsou v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, v rozporu s principy, na nichž lze provádět interpretaci zákonné právní normy, a má za to, že současná interpretace § 28 zákona o podporovaných zdrojích energie není přiléhavá a nemůže obstát. Odvolatelka má rovněž za to, že bylo nesprávně rozhodnuto i o nákladech řízení. Obvodní soud totiž nepřihlédl k tomu, že v době podání žaloby bylo soudy judikováno, že obecné soudy mají pravomoc k projednání a rozhodnutí uvedených sporů. Dále má odvolatelka za to, že zastavením řízení před obecným soudem a postoupením věci správnímu orgánu se řízení nekončí, ale nadále bude pokračovat. Za daného stavu tak není spravedlivé, aby byla odvolatelce ukládána povinnost k náhradě nákladů řízení, a to s poukazem na povinnost soudů poskytovat účastníkům řízení poučení o jejich procesních právech a povinnostech (§ 5 o. s. ř.). Pakliže soudy stejně jako Energetický regulační úřad v období od roku 2016 až do ledna 2019 kontinuálně a konzistentně rozhodovaly, že jsou obecné pravomocné k projednání a rozhodování sporu, nelze legitimně uzavřít, že žalobkyně se zastavila zastavením řízení. Zavinění zastavení řízení je na straně změny právního posouzení otázky pravomoci obecných soudů. Podle žalobkyně c) by mělo být aplikováno ust. § 150 o. s. ř. obdobně jako v rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2019, č. j. 16 Co 201/2019 – 321, v usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 31. 12. 2019, č. j. 12 C 218/2017 – 312 (*pozn. odvolacího soudu: toto rozhodnutí bylo napadeno odvoláním, viz [www.justice/info soud](http://www.justice.info soud)*).

9. První žalovaná nesouhlasí s tvrzením žalobkyně o neaplikovatelnosti závěrů kompetenčního senátu, neboť předmětem řízení je posouzení otázky, zda první žalovaná účtovala žalobkyni c) cenu na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny po právu a ve správné výši. Platební povinnost žalobkyně c) byla dovozena z platné právní úpravy, a to energetického zákona, dále zákona o podporovaných zdrojích energie a z cenového rozhodnutí Energetického regulačního úřadu. Smluvní ujednání ve smlouvě tak pouze reflektovala příslušnou právní úpravu. První žalovaná poukázala na to, že podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, jsou pravomocná rozhodnutí zvláštního senátu závazná jak pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž tento spor vznikl, tak i pro soudy. Rovněž komentáře přiznávají rozhodnutím zvláštního senátu precedenční charakter. V soudní judikatuře se uplatňuje zásada incidentní retrospektivy, tedy upřednostnění právních názorů novější soudní judikatury (*viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. 6. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5101/2017*) a následně poukázala na další rozhodnutí kompetenčního senátu vydaných v obdobných věcech se shodným výsledkem jako je Konf 45/2017 (a to usnesení ze dne 20. 3. 2019, č. j. Konf 44/2018 – 11 či ze dne

18. 12. 2019 č. j. Konf 43/2018 – 21) a jedná se tak o konzistentní rozhodovací praxi. Pokud pak jde o výrok o nákladech řízení, tak žalovaná poukázala na to, že tímto rozhodnutím je řízení před soudem skončeno, proto musí soud z úřední povinnosti rozhodnout o nákladech řízení. Žalobkyně c) procesně zavinila zastavení, neboť podala návrh na zahájení řízení k soudu, ačkoliv tento neměl pravomoc k jejímu projednání. Je zde tedy zjevná příčinná souvislost mezi podáním žaloby a zastavením řízení. Kdyby žalobkyně c) nepodala svou žalobu k nepříslušnému orgánu, nevznikly by první žalované náklady řízení spočívající v nákladech na právní zastoupení. První žalovaná pak poukázala na řadu dalších rozhodnutí, kdy soudy všech instancí, včetně Nejvyššího soudu ukládaly osobám v pozici žalobkyně povinnost nahradit žalovaným náklady řízení (rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 8, sp. zn. 16 C 156/2017, na něj navazující rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 15 Co 355/2018 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2019, sp. zn. 32 Cdo 2249/2019, dále pak rozhodnutí Obvodní soud pro Prahu 8, sp. zn. 27 C 143/2016 včetně navazujícího rozhodnutí odvolacího soudu sp. zn. 53 Co 125/2017 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 23 Cdo 4291/2017). Z tohoto pohledu by nepřiznání náhrady nákladů řízení žalované ad 1) bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces a v rozporu s požadavkem ochrany legitimního očekávání. Poukázala na to, že sekundární řízení u Obvodního soudu pro Prahu 8 byla vyvolána právě těmito řízeními, kdy první žalovaná, aby zabránila promlčení svých případných pohledávek vzniklých v případě neúspěchu v obdobných řízeních, jako je toto, byla nucena podat na žalobu proti společnosti OTE a ve všech případech jí bylo uloženo zaplatit náklady řízení. Za této situace, kdy první žalovaná v sekundární soudních řízeních zastavených pro nedostatek soudní pravomoci byla povinna náklady uhradit, by bylo absurdní a krajně nespravedlivé, pokud by soud první žalované nepřiznal náhradu nákladů řízení v primárních sporech, došlo by tak k porušení práva na spravedlivý proces a de facto by tak první žalované vznikla rozhodnutími o nákladech řízení dvojnásobná újma. Rovněž po první žalované nelze požadovat, aby ona nesla odpovědnost za nejednotnou rozhodovací praxi soudů ve věci posuzování pravomoci rozhodování v těchto sporech. Změnu rozhodovací praxe nelze považovat za důvod zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 150 o. s. ř. (*viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1040/2015*).

10. Žalobkyně a) požadovala, aby odvolání žalobkyně c/, pokud směřuje do vztahu mezi žalobkyní a) a žalovanou ad 1) bylo odmítnuto s poukazem na to, že žalobkyně mají postavení samostatných společníků, proto je žalobkyně c) oprávněna podat odvolání jen sama za sebe.
11. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení i řízení, které mu předcházelo (§ 212 ve spojení s § 212a odst. 1, 5, 6 o. s. ř.) ve vytýčeném rozsahu, aniž k tomu nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání **není** důvodné.
12. Předně odvolací soud uvádí, že podle § 218 písm. b) o. s. ř. odvolací soud odmítne odvolání, které bylo podáno někým, kdo k odvolání není oprávněn.
13. V tomto řízení nastalo společenství účastníků na straně žalujících, kdy každá ze žalobkyň se po první žalované domáhá svého nároku. Jedná se tak ve smyslu § 91 odst. 1 o. s. ř. o samostatné společníky, kteří v řízení jednají každý sám za sebe. K podání odvolání je pak oprávněn toliko ten účastník řízení, kterému byla tímto rozhodnutím způsobena určitá újma na právech, kterou lze odstranit zrušením nebo změnou napadeného rozhodnutí (*srov. obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1520/98, nebo ze dne 14. 10. 2015, sp. zn. 30 Cdo 604/2015*). Sama žalobkyně a) přitom navrhovala zastavení řízení a postoupení věci správnímu orgánu a odvolání proti přezkoumávanému rozhodnutí si nepodala. V části, kdy žalobkyně c) napadá rozhodnutí obvodního soudu i v rozsahu týkajícím se žalobkyně a), tak jde o odvolání podané osobou neoprávněnou.

14. Odvolací soud tak, pokud odvolání žalobkyně c) směřovalo proti zastavení řízení a postoupení věci správnímu orgánu i ve vztahu mezi žalobkyní a) a první žalovanou, odvolání postupem podle § 218 písm. b) o. s. ř. odmítl (výrok I.).
15. Pokud pak jde o odvolání, k němuž je žalobkyně c) subjektivně oprávněná, tak odvolací soud předkládá nejprve stručnou rekapitulaci:
16. Odvolací soud ve svém prvním rozhodnutí v tomto řízení (usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2017, č. j. 25 Co 45/2017-330 ve znění opravného usnesení ze dne 28. 4. 2017, č. j. 25 Co 45/2017-345) řízení zcela zastavil pro nedostatek pravomoci soudů a věc postoupil Energetickému regulačnímu úřadu a rozhodl též o nákladech řízení účastníků. Proti tomuto rozhodnutí odvolacího soudu podaly žalobkyně a) a c/ dovolání, na základě kterého bylo uvedené usnesení ve vztahu mezi žalobkyní a), žalobkyní c) a dvěma žalovanými zrušeno usnesením Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 4. 2018 č. j. 23 Cdo 4165/2017-494. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud zavázal nižší soudy svým právním názorem, že závěr o pravomoci ERÚ je nesprávný. Ve svém druhém rozhodnutí pak tedy odvolací soud usnesením ze dne 13. 8. 2018, č. j. 25 Co 45/2017-517, potvrdil prvostupňové rozhodnutí ohledně zamítnutí námítky nepravomoci soudu s tím, že ve vztahu mezi žalobkyní b) a oběma žalovanými řízení zůstalo pravomocně zastavené usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2017, č. j. 25 Co 45/2017-330. Na základě dovolání jen druhé žalované bylo usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 8. 2018, č. j. 25 Co 45/2017-517 zrušeno ve vztahu mezi žalobkyněmi a) a c) a žalovanou 2); zároveň Nejvyšší soud zavázal odvolací soud svým právním názorem, že k rozhodnutí předmětného sporu je dána pravomoc ERÚ ve smyslu ust. § 52 odst. 2 zákona č. 165/2012 Sb. Městský soud v Praze proto rozhodnutím ze dne 12. 12. 2019, č. j. 25 Co 45/2017 – 666 řízení ve vztahu mezi žalobkyněmi a), c) a druhou žalovanou zastavil a věc v tomto rozsahu postoupil Energetickému regulačnímu úřadu, dále pak rozhodl o nákladech řízení mezi uvedenými účastníky. Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů k návrhu Energetického regulačního úřadu přímo ohledně usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2017, č. j. 25 Co 45/2017-330 ve znění opravného usnesení ze dne 28. 4. 2017, č. j. 25 Co 45/2017-345 (tedy přímo v této věci) rozhodl ohledně žalobkyně b) a obou žalovaných, že příslušný vydat rozhodnutí v této věci je správní orgán (*viz usnesení ze dne 28. 11. 2019, č.j. Konf 10/2019 – 14*).
17. Není tedy pravdou, že by pro rozhodnutí soudu o zastavení řízení pro nedostatek pravomoci bylo stěžejní rozhodnutí kompetenčního senátu Konf 45/2017, neboť přímo v tomto řízení rozhodoval Nejvyšší soud a ve svém posledním rozhodnutí ze dne 24. 9. 2019, č. j. 23 Cdo 1130/2019 – 615 uzavřel, že k rozhodnutí předmětného sporu je dána pravomoc Energetického regulačního úřadu. Nejvyšší soud v tomto řízení zavázal odvolací soud (§ 243g odst. 1 a § 226 odst. 1 o. s. ř.) závěrem o pravomoci ERÚ věc projednat a rozhodnout, neboť právní kvalifikace žalované pohledávky žalobkyní jako pohledávky z titulu bezdůvodného obohacení nevyjímá spor, jehož samotným základem je splnění peněžité povinnosti uložené zákonem č. 165/2012 Sb., z dosahu pravomoci ERÚ ve smyslu § 52 odst. 2 zákona č. 165/2012 Sb. s tím, že k tomuto výsledku dospěl Nejvyšší soud též v dalších svých rozhodnutích (*např. usnesení ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 23 Cdo 2177/2018 či usnesení ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 23 Cdo 4291/2017*), když uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou založena na závěrech rozhodnutí zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Ani odvolatelka pak netvrdí, že by po uvedeném datu vydání rozhodnutí Nejvyššího soudu nastala nějaká změna ve skutkovém stavu v posuzované věci či změna judikatury. Odvolatelka tak ve svém odvolání toliko polemizuje s argumenty Nejvyššího soudu a kompetenčního senátu, avšak neposkytuje soudům nižšího stupně žádný nástroj, který by umožnil odchýlení se od právního názoru Nejvyššího soudu vysloveného v tomto řízení.

18. Za uvedeného stavu odvolací soud považuje za zcela nadbytečné, aby v tomto rozhodnutí opakoval (resp. kopíroval) všem účastníkům dobře známé argumenty uvedené jak v rozhodnutích Nejvyššího soudu (*viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 1130/2019, sp. zn. 23 Cdo 2177/2018, sp. zn. 23 Cdo 4291/2017, sp. zn. 32 Cdo 2249/2019, sp. zn. 32 Cdo 3505/2019, všechna uvedená rozhodnutí jsou veřejně dostupné na www.nsoud.cz), tak kompetenčního senátu, a zcela na ně odkazuje.*
19. Z těchto důvodů se odvolací soud ztotožnil se závěry prvoinstančního soudu, že soud nemá pravomoc k projednání a rozhodnutí uvedeného sporu. Protože nedostatek pravomoci je neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení ve smyslu § 104 odst. 1 o.s.ř., tak odvolací soud postupoval podle § 219 o.s.ř. a usnesení soudu prvního stupně v napadených výrocích v rozsahu otevřeném odvolacímu přezkumu (tj. mezi žalobkyní a c/ a první žalovanou) o zastavení řízení a postoupení věci správnímu orgánu potvrdil (výrok II.).
20. Pokud pak jde o nákladový výrok, tak každé rozhodnutí o zastavení celého řízení je nutno vždy považovat za rozhodnutí, jímž se řízení končí, a proto je povinností soudu o nákladech soudního řízení rozhodnout (§ 151 odst. 1 o. s. ř.). Podle ustálené judikatury i odborné literatury je nepřijatelné, aby o nákladech soudního řízení bylo rozhodováno dodatečně mimo rámec stanovený občanským soudním řádem, proto ani náklady soudního řízení nemohou být projednány v řízení před správním orgánem, byť toto řízení na soudní řízení navazuje.
21. Podle ustanovení § 146 odst. 1 písm. c) o. s. ř. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, jestliže řízení bylo zastaveno.
22. Podle ustanovení § 146 odst. 2 věta první o. s. ř. jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady.
23. Ustanovení § 146 odst. 1 písm. c) o. s. ř. představuje ve vztahu k ustanovení § 146 odst. 2 o. s. ř. normu obecnou ve vztahu k normě zvláštní. Znamená to, že pokud soud rozhoduje o náhradě nákladů řízení v usnesení, kterým řízení zastavuje, zabývá se vždy nejprve tím, zda některá ze stran sporu zastavení řízení nezavinila svým jednáním. Rozhodování o nákladech řízení při jeho zastavení z důvodu zavinění představuje procesní sankci svého druhu mající kompenzační povahu (*shodně Svoboda, K. a kol. Náklady řízení. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 123 s.*). Podle judikatury Ústavního soudu se jedná o zvláštní případ náhrady újmy, která účastníkovi vznikla v souvislosti se sporným řízením. Pojem zavinění je třeba v těchto souvislostech posuzovat výlučně z procesního hlediska. Zastavení řízení zavinil žalobce z procesního hlediska i tehdy, podal-li žalobu, aniž by byly splněny podmínky řízení, jejichž nedostatek nelze odstranit. Mezi takové podmínky náleží i pravomoc soudu (*srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 3378/2014 a judikatura vyšších soudů v něm citovaná*).
24. Podle § 150 o. s. ř. jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.
25. Judikatura Ústavního i Nejvyššího soudu dlouhodobě a konstantně zdůrazňuje, že použití § 150 o. s. ř. je zcela výjimečné, mohou jej ospravedlnit pouze důvody zvláštního zřetele hodné (*nález Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2008, sp. zn. I. ÚS 2862/07, nebo nález Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 3923/11*). Okolnostmi hodnými zvláštního zřetele ve smyslu § 150 o. s. ř. se rozumí takové okolnosti, pro které by se jevilo v konkrétním případě nespravedlivým ukládat náhradu nákladů řízení účastníku, který neměl ve věci úspěch, a zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat na úspěšném účastníku, aby náklady nesl ze svého. Při zkoumání, zda tu jsou důvody

hodné zvláštního zřetele, musí soud přihlédnout v první řadě k majetkovým, sociálním, osobním a dalším poměrům všech účastníků řízení; je třeba přitom vzít na zřetel nejen poměry toho, kdo by měl hradit náklady řízení, ale je nutno také uvážit, jak by se takové rozhodnutí dotklo zejména majetkových poměrů oprávněného účastníka. Významné z hlediska aplikace § 150 o. s. ř. jsou rovněž okolnosti, které vedly k soudnímu uplatnění nároku, postoj účastníků v průběhu řízení (*srov. například usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2438/2013, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 2, ročník 2014; usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. 21 Cdo 222/2014; usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. 26 Cdo 128/2016, nebo usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2014, sp. zn. 23 Cdo 2941/2013*). Přitom předpoklady pro nepřiznání náhrady nákladů řízení před soudem prvního stupně a před soudem odvolacím či dovolacím se posuzují samostatně. To, že jsou tyto předpoklady dány v řízení u soudu prvního stupně, neznamená, že musí být shledány i v řízení odvolacím. Z povahy odvolacího řízení, v němž je přezkoumáváno rozhodnutí soudu prvního stupně z hlediska jeho věcné správnosti a bezvadnosti řízení, které předcházelo jeho vydání, naopak vyplývá, že nepřiznání náhrady nákladů odvolacího řízení za přiměřeného použití ustanovení § 150 o. s. ř. má být – ve srovnání s náhradou nákladů řízení před soudem prvního stupně – jen zcela výjimečným a ojedinělým opatřením (*srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2811/2013, který byl uveřejněn ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 24, ročník 2015*).

26. Důvody pro aplikaci § 150 o. s. ř. (v tomto případě odůvodnitelné výlučně změnou, popř. ustálením judikatury) ani odvolací soud neshledal. V projednávané věci nevyšly najevo žádné majetkové, sociální, osobní a další poměry, které by ospravedlnily výjimečné rozhodnutí o nepřiznání náhrady nákladů řízení žádnému z účastníků. Pokud jde o procesní chování účastníků, tak žalovaná už při prvním úkonu vznesla námitku nedostatku soudní pravomoci. Poté, co ke stejnému závěru dospěl odvolací soud, žalobkyně tento závěr napadly dovoláním (ač k dispozici měly i druhou možnost zvolenou žalobkyní b/, završenou vydáním usnesení zvláštního senátu ze dne 28. 11. 2019, č.j. Konf 10/2019 – 14, která by byla spojena s výrazně nižšími náklady tohoto řízení). Nelze ani souhlasit s tím, že judikatura byla v době zahájení řízení zcela ustálena v tom, že obdobné spory spadají do pravomoci soudu v civilních věcech; od počátku bylo druhou žalovanou odkazováno na jiná řízení, kde soudy řízení pro nedostatek pravomoci zastavily, případně na žaloby podle § 244 a násl. o. s. ř. napadající v obdobných sporech právě rozhodnutí Energetického regulačního úřadu. Ze všech těchto důvodů nelze o aplikaci § 150 o. s. ř. na fázi řízení po vydání usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2017, č. j. 25 Co 45/2017-330, které obsahovalo velmi podrobné a racionální odůvodnění nedostatku soudní pravomoci (které bylo posléze shledáno zcela správným jak zvláštním senátem, tak Nejvyšším soudem), ani jen uvažovat. Odvolací soud pak neshledal naplnění podmínek pro použití § 150 o. s. ř. ani pro řízení před soudem prvního stupně, když právě s ohledem na paralelní existenci obou procesních postupů (tj. jak řízení před civilními soudy, tak řízení před Energetickým regulačním úřadem) žalobkyně nemohly mít oprávněné legitimní očekávání, že obecné soudy mají pravomoc k projednání předmětného sporu.
27. Dále pak platí, že aby mohlo být aplikováno ust. § 150 o. s. ř., musely by být zjištěny nejen okolnosti, pro které by se jevilo v konkrétním případě nespravedlivým ukládat náhradu nákladů řízení žalobkyním, ale zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat žalované, aby náklady nesla ze svého. Stejně tak Ústavní soud uvádí, že aplikace § 150 o. s. ř. slouží k řešení situace, v níž je nespravedlivé, aby ten, kdo důvodně hájil svá porušená nebo ohrožená práva nebo právem chráněné zájmy, obdržel náhradu nákladů, které při této činnosti účelně vynaložil (*srovnej náleží ze dne 5. 11. 2008, sp. zn. I. ÚS 2862/07, nebo náleží ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. III. ÚS 3448/10*). V dané věci však ani nebylo tvrzeno, natož aby bylo prokázáno, že by mělo být v rozporu s principem spravedlnosti, aby první žalovaná, obdržela náhradu účelně vynaložených nákladů, když v tomto řízení bylo již od samého počátku na nedostatek soudní pravomoci řádně poukazováno.

28. Lze rovněž argumentovat tím, že pro aplikaci § 150 o. s. ř. musí existovat specifické okolnosti konkrétního případu opodstatňující výjimečný přístup vůči určité osobě; nesmí se jednat o typovou situaci, do níž se dostane každý účastník řízení s totožným či obdobným předmětem. Z judikatorně dovozené charakteristiky typu okolností, jež lze brát na zřetel při úvaze o možnosti aplikace § 150 o. s. ř., je zřejmé, že změna právní úpravy či judikatury takto nastaveným kritériím neodpovídá, neboť pak nejde tu o specifické okolnosti konkrétního případu, nýbrž o typovou situaci. Závěr, že za okolnost hodnou zvláštního zřetele pro nepřiznání (či snížení) náhrady nákladů řízení procesně plně úspěšným žalovaným nelze považovat změnu judikatury (či právní úpravy), lze v tomto směru považovat za již ustálený (*ke tomu srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. února 2016, sp. zn. 32 Cdo 779/2014, nebo důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. srpna 2016, sp. zn. 22 Cdo 1040/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10.2 017 sp. zn. 29 Cdo 878/2017*).
29. Pokud pak odvolatelka žádá, aby bylo zohledněno, že v obdobných věcech již bylo rozhodnuto o aplikaci § 150 o. s. ř., tak to je nutno odmítnout právě s ohledem na to, že judikaturu zdejšího soudu nelze považovat za sjednocenou ve prospěch aplikace tohoto výjimečného ustanovení, neexistuje tak ve smyslu § 13 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, žádné důvodné očekávání na straně žalobkyně c). V tomto řízení již odvolací senát vyložil při rozhodování o nákladech řízení mezi žalobkyněmi a druhou žalovanou, proč je správné rozhodnout podle § 146 o. s. ř., a ani v této fázi řízení neshledal žádné důvody, proč se od svého stanoviska odchýlit, když navíc vyústění rozhodnutí o nákladech řízení je v souladu s nákladovými výroky Nejvyššího soudu ve věcech sp. zn. 32 Cdo 2249/2019 a sp. zn. 23 Cdo 4291/2017, kde žalobkyni (v tomto řízení žalované) bylo rovněž uloženo zaplatit náklady řízení zaviněné zahájením soudního řízení, kde s ohledem na změnu judikatury uvedenou v tomto rozhodnutí byl dovozen nedostatek pravomoci obecných soudů.
30. S ohledem na shora uvedené tak odvolací soud rovněž výrok o nákladech řízení shledal zcela správným (když sama výše nákladů řízení sporována nebyla a odvolací soud pochybení ve výpočtu též s ohledem na doktrínu zdrženlivosti popsanou např. v nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 572/19 neshledal), proto jej postupem podle § 219 o. s. ř. potvrdil (výrok II.).
31. O nákladech tohoto odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. (výrok III.). První žalovaná byla v tomto odvolacím řízení zcela úspěšná, má proto právo na náhradu nákladů řízení, které jsou tvořeny náklady na právní zastoupení. Zástupce poskytl první žalované v tomto odvolacím řízení 1 úkon právní služby podle § 11 odst. 2 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif v platném znění (dále jen „AT“) za vyjádření k odvolání, které bylo podáno jen proti rozhodnutí procesní povahy. Náklady první žalované ve vztahu k žalobkyni c) jsou tak tvořeny odměnou advokáta 3 910 Kč podle § 7 AT z tarifní hodnoty 167 610,17 Kč (§ 8 odst. 1 AT) a náhradou hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 1, 3 AT, vše zvýšeno podle § 137 odst. 3 písm. b) a § 151 odst. 2 o. s. ř. o DPH 21 % (tj. 884,10 Kč), když plátcem DPH je Nedelka Kubáč advokáti s. r. o., kde je JUDr. Martin Nedelka společníkem, celkem tedy 5 094,10 Kč.
32. Místem plnění je sídlo advokáta (§ 149 odst. 1 o. s. ř.), lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o. s. ř.
33. Jen na okraj pak odvolací soud poznamenává, že žalobkyně a) není účastníkem tohoto odvolacího řízení, neboť ani ona ani první žalovaná odvolání proti přezkoumávanému rozhodnutí nepodaly a ve vztahu k ní tak usnesení ze dne 14. 1 2020, č. j. 9 C 80/2016 – 698 nabylo právní moci, čímž je pro ni řízení skončeno.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **je** přípustné dovolání za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 10.

Proti výrokům o odmítnutí odvolání a o nákladech řízení **není** dovolání přípustné.

Praha 5. března 2020

JUDr. Blanka Kapitánová v. r.
předsedkyně senátu